

Η δημιουργία και οι δραστηριότητες του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος

Υπό
Του Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου κ.Σπυρίδωνος Κατραμάδου
Γραμματέως του Συνοδικού Γραφείου των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, Υποψ. Διδάκτ. Πανεπιστημίου Σορβόννης - PARIS IV - SORBONNE

Διεθνές Συνέδριο με θέμα : Θρησκευτικός Τουρισμός.

ΚΟΡΔΟΒΑ-ΙΣΠΑΝΙΑΣ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2007

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

Ο εικοστός πρώτος (21ος) αιώνας χαρακτηρίζεται μεταξύ των άλλων από την γνήσια δίψα του ανθρώπου και μάλιστα του σημερινού Ευρωπαίου να ανακαλύψει ξανά χαμένα μονοπάτια της ψυχής του, να στραφεί στην πνευματική αναζήτηση, μία αναζήτηση εσωτερική και εξωτερική, για μία εναλλακτική πρόταση ζωής και επικοινωνίας, που θα τον απομακρύνει από την τεχνολογική εξάρτηση μέσα στην οποία είναι κλεισμένη η κουραστική και εν πολλοίς μονότονη ζωή του. Να γίνει προσκυνητής, και από μια άποψη πνευματικός αναζητητής, για τον σχηματισμό της εσωτερικής αλλαγής, της ανάπτυξης ενός νέου ρυθμού και μιας βαθύτερης αρμονίας στα δρώμενα του μεταμοντέρνου κόσμου μας .

Οι συνθήκες όμως της ζωής αυτής , όπως βιώνονται σήμερα, έχουν αμβλύνει τις αισθήσεις μας, ώστε να χρειάζονται ερεθίσματα τέτοια, μέχρι να υπάρξει αληθινή ανταπόκριση στην ομορφιά που τις τριγυρίζει. Ερεθίσματα που δεν θα οδηγήσουν τον προσκυνητή σε ναυάγιο ούτε στον εκφυλισμό του σε τουρίστα, αλλά θα τον οδηγήσουν στη βίωση της κάθε προσκυνηματικής προσπάθειας για την ανεύρεση της ρίζας της ταυτότητας και της αυθεντικότητας .

Η ιστορική πορεία της Χριστιανικής Εκκλησίας μας αποδεικνύει ότι προσλαμβάνει και εξαγιάζει τα στοιχεία αυτού του κόσμου. Τα μέλη Της, που δημιουργούν και κατοικούν σε πόλεις, σε χώρες, στην Ενωμένη Ευρώπη του σήμερα και του αύριο, στον κόσμο όλο, δεν εγκαταλείπουν τον κόσμο, αλλά ζουν σ' αυτόν, και έχουν κληθεί να ενεργούν και να βιώνουν την εν Χριστώ ζωή μέσα στον κόσμο. Ο κάθε πιστός είναι εν μέρει προϊόν και ταυτόχρονα γίνεται δημιουργός ενός πολιτισμού, με όλον τον πλούτο και την ποικιλία του.

Ο πλούτος και η ποικιλομορφία του τοπικού πολιτισμού κάθε χριστιανικής χώρας, η ιστορία και τα χριστιανικά πολυδιάσπαρτα προσκυνήματα στην Ευρώπη και στην χώρα που μας φιλοξενεί, αποτελούν μια παγκόσμια κληρονομιά, και υπαγορεύουν την υλοποίηση εναλλακτικής προτάσεως αξιοποιήσεώς των, κατά την περιήγηση τόσο των ενδιαφερομένων και των εντοπίων, όσο και των πολλών και ποικίλων φίλων που τις επισκέπτονται καθημερινά. Οι πολυποίκιλοι ιστορικοί και λοιποί θησαυροί των χριστιανικών προσκυνημάτων μας , που συναντά κανείς σε κάθε βήμα, καταδεικνύουν την προσφορά του Χριστιανισμού παγκοσμίως στην Ιστορία, την Τέχνη, τον Πολιτισμό και την πνευματικότητα της ανθρωπότητας.

Ό σκοπός άλλωστε των προσκυνηματικών περιηγήσεων, όπως κατανοείται από την Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία, περικλείει τις περισσότερες φορές συνειδητά ή ασυνείδητα, την υπέρβαση της καθημερινότητας, την ψυχική ανάταση και την κατάνυξη, την συνάντηση με μια άλλη πραγματικότητα, την προσδοκία της παρακλήσεως, την αναζήτηση του προσώπου και των αξιών αυτού. Αυτοί οι ευλογημένοι τόποι συνιστούν «σημεία» που εντάσσονται σε μία «πνευματική γεωγραφία», τα οποία όταν ενωθούν μεταξύ τους, χαρτογραφούν οδοιπορικά του προσκυνηματικού τουρισμού, υποβάλλουν σχέδια για ευσεβείς, ιερές αποδημίες και οδοιπορίες. Προϋπόθεση όμως της επιτυχίας του σκοπού της ύπαρξής των και της αποστολής των, αποτελεί ή «έν πνεύματι καί αληθεία» προσκύνηση.

Οι Χριστιανικές χώρες της γηραιάς Ηπείρου μας έχουν το προνόμιο της αδιάλειπτης παρουσίας και λειτουργίας της Εκκλησίας και των ιδρυμάτων Της. Τα διάφορα Χριστιανικά Καθιδρύματα και Προσκυνήματα δίπλα και σε συνάφεια με τα άλλα ιστορικά μνημεία, συνεχίζουν να υφίστανται. Επομένως τα χριστιανικά προσκυνήματα μας αλλά και οι ιεροί τόποι μπορούν και οφείλουν να αποτελέσουν, και ήδη αποτελούν σήμερα, τους ιδανικούς χώρους επίσκεψης όχι με τη μορφή και το σκοπό της θέασης όμορφων τοπίων μόνο, ούτε κάποιων υπολειμμάτων του ενδόξου ιστορικού μουσειακού παρελθόντος κάθε χώρας, αλλά της ανακαλύψεως μίας ζωντανής και ανθηρής χριστιανικής κοινότητας, και της βίωσης ενός αυθεντικού τρόπου χριστιανικής ζωής και μαρτυρίας.

Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε μια τέτοια προοπτική είναι αναγκαία, καθώς εκατομμύρια εκατομμυρίων

χριστιανών σε όλο τον κόσμο κουρασμένοι από τους εξοντωτικούς βιορυθμούς της σύγχρονης ζωής, στρέφουν τα μάτια τους προς την Χριστιανική Εκκλησία και επιθυμούν να αποκαταστήσουν μια πρώτη επαφή με αυτή και να βρουν και δι' Αυτής την αληθινή ταυτότητα και την ύπαρξή τους.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία με τη σειρά της αλλά και κάθε Αδελφή Χριστιανική Εκκλησία έχει τη δυνατότητα σήμερα στην Ενωμένη Ευρώπη αλλά και παντού να φέρνει κοντά της αυτό το κοινό, το ποίμνιό της, και οφείλει να το κάνει άμεσα. Απλά θα πρέπει να επιλέξει και να προσέξει πολύ το μέσο ή τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει για την πραγματοποίηση και επιτυχία του σκοπού αυτού.

Όλα τα ανωτέρω αλλά και οι σημερινές ανάγκες ενέπνευσαν τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλο, φωτισμένο Ηγέτη της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, που τελευταία δοκιμάζεται με σοβαρή περιπέτεια της κλονισθήσεως υγείας του, για την αποκατάσταση της οποίας διαρκώς προσευχόμεθα όλοι, να προτείνει το έτος 2001 στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, την ίδρυση του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, καθώς δύο χρόνια πριν, το 1998 είχε ιδρυθεί και λειτουργεί σήμερα επιτυχώς το Συνοδικό Γραφείο παρακολουθήσεως των Ευρωπαϊκών θεμάτων στην καρδιά της Ευρώπης, τις Βρυξέλλες.

Από τις πρώτες ενέργειες που έγιναν τότε ήταν η χάραξη της προσκυνηματικής-πολιτιστικής διαδρομής, **των βημάτων του Αποστόλου Παύλου**, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού και την Ελληνική Κυβέρνηση.

Επελέγη ως πρώτη προσκυνηματική διαδρομή η πορεία του Απ. Παύλου, του πρώτου οραματιστή της Ενωμένης Ευρώπης, διότι ως Ιδρυτής της Εκκλησίας της Ελλάδος έχει ιδιαίτερη σημασία και μοναδική αξία για Αυτήν. Η προβολή της προσκυνηματικής αυτής πορείας Του, ανέδειξε την παρουσία του και το κηρυκτικό έργο Του στις ελληνικές πόλεις από όπου διήλθε.

Εν συνεχεία εκδόθηκε η συνοπτική και περιεκτική πεντάγλωσση έκδοση βιβλίου - οδηγού για τα βήματα του Αποστόλου στην Ελλάδα, η οποία σήμερα βρίσκεται στο στάδιο της επανέκδοσης, της συμπλήρωσης και της καλύτερης παρουσίασης προς τους ενδιαφερομένους, από το Υπουργείο Τουριστικής Αναπτύξεως και τον Ε.Ο.Τ. το οποίο σε κάθε πρόταση και πρωτοβουλία πάνω σε θέματα των προσκυνηματικών περιηγήσεων έρχεται αρωγός και παρήγορος και υπάρχει αμοιβαία κατανόηση, συναντίληψη και καλή συνεργασία. Μερικές από τις ποικίλες και πολλές δράσεις του Συνοδικού Γραφείου μας πολύ επιγραμματικά και στον λίγο χρόνο που έχουμε στη διάθεση είναι οι ακόλουθες :

1. Η επιτυχής συμμετοχή του Συν. Γραφείου στο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο των 25 Κρατών – μελών της Ε.Ε. στο Σαντιάγο ντε Κομποστέλλα της Ισπανίας τον Απρίλιο του 2004, όπου μεταξύ των άλλων εγκαινιάστηκε η πρώτη συνεργασία στα θέματα αυτά μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και έγινε ανταλλαγή απόψεων περί των προσκυνημάτων.
2. Η συμμετοχή στο 4ο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στο Κεβελάερ της Γερμανίας τον Σεπτέμβριο του 2005 για θέματα ανάπτυξης θρησκευτικού τουρισμού, όπου προεβλήθη η προσκυνηματική διαδρομή της Εκκλησίας της Ελλάδος "Στα βήματα του Απ. Παύλου" .
3. Η επίσκεψη του Συν. Γραφείου μας στη Μάλτα για την από κοινού συμμετοχή στο Πανευρωπαϊκό διακρατικό πρόγραμμα <<Αρχιμήδης ΙΙΙ >> με την Ελλάδα, την Κύπρο και Δήμους της Ιταλίας . Κατά την επίσκεψη αυτή η Αντιπροσωπεία είχε την ευκαιρία να συνομιλήσει με τον Ρωμαιοκαθολικό Αρχιεπίσκοπο, τον Υπουργό Τουρισμού , Δημάρχους, Βουλευτές, και εκπροσώπους των ΜΜΕ της χώρας αυτής.
4. Η επίσκεψη Αντιπροσωπείας του Συν. Γραφείου στη Ρωσία τον Ιούνιο του 2005 για συνομιλίες με Κρατικούς και Εκκλησιαστικούς αξιωματούχους προς προώθηση συνεργασίας στον τομέα του Προσκυνηματικού Τουρισμού. Επίσης στα πλαίσια αυτά η συμμετοχή αντιπροσωπείας του Συν. Γραφείου στο 2ο Πανρωσικό Συνέδριο για τις προσκυνηματικές περιηγήσεις τον Νοέμβριο του 2005.
5. Η έναρξη συνομιλιών στα πλαίσια των διμερών σχέσεων με την Ιορδανία περί αναπτύξεως διαδρομής προσκυνηματικού χαρακτήρα στα χριστιανικά μνημεία της περιοχής αυτής και η περαιτέρω συνεργασία των δύο χωρών μετά από έντονη επιθυμία του Βασιλέως της Ιορδανίας.
6. Η επικοινωνία αλλά και η συνεργασία του Συνοδικού Γραφείου μας με τη Ρώμη,
7. Η διαρκής γόνιμη συμμετοχή του Συν. Γραφείου στην κοινή Επιτροπή μεταξύ του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και της Εκκλησίας της Ελλάδος που σκοπό έχει την καλύτερη ανάδειξη, την συντονισμένη παρουσίαση και αποτελεσματική ανάπτυξη των προσκυνημάτων της χώρας μας .
8. Η πραγματοποίηση με απόλυτη επιτυχία αρχικά του Πανελληνίου Μαθητικού Διαγωνισμού με θέμα: " Ο Απ. Παύλος, Απ. της Ελλάδας, Απ. της Ευρώπης" στον οποίο συμμετείχαν πάνω από 6.000 μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και η βράβευση από τον Μακαριώτατο στις 30 Ιουνίου 2006 των εργασιών 700 μαθητών που αρίστευσαν, και η εν συνεχεία προέκταση του Μαθητικού Διαγωνισμού σε Πανευρωπαϊκό επίπεδο για τους μαθητές της Ελληνικής Ομογένειας και στον οποίο έχουν δηλώσει συμμετοχή περίπου 2000 μαθητές από 17 χώρες της Ευρώπης. Ο διαγωνισμός αυτός διεξάγεται μεν υπό την κατεύθυνση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και με ευθύνη του Συνοδικού Γραφείου προσκυνηματικών Περιηγήσεων τελεί όμως και υπό την Αιγίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και οκτώ

Υπουργείων Ελλάδος και Κύπρου.

Το έργο του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων δεν σταματά εδώ. Αυτό φαίνεται από την συνεχή και καθημερινή όχληση του Γραφείου από φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού που ασχολούνται με τα θέματα του τουρισμού και ειδικότερα προσκυνηματικού τουρισμού. Έτσι προγραμματίζονται τα ακόλουθα:

1. Η τελειοποίηση της καταγραφής της καταστάσεως όλων των υπολοίπων προσκυνημάτων στην Εκκλησία της Ελλάδος και η έκδοση εν συνεχεία σχετικών προσκυνηματικών οδηγιών, βιβλίων και multimedia.
2. Η ανάδειξη και η χάραξη νέων προσκυνηματικών δρόμων, όπως οι θαυματουργικές εικόνες της Παναγίας ανά γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας, ως και τα πολιτιστικά μνημεία κατά μήκος της Εγνατίας οδού κ.λπ., η ανάδειξη της εκκλησιαστικής μοναστηριακής κουζίνας και η δρόμοι των μοναστηριακών κρασιών.
3. Η ανάδειξη, πιλοτικά, προσκυνηματικών χώρων, ικανών για την υποδοχή όλων των χριστιανών και μη με δυνατότητα φιλοξενίας και παραμονής τους στους χώρους, πέραν της μιας ημέρας και η συμμετοχή τους στην ζωή του προσκυνήματος.
4. Η υλοποίηση όλων των στόχων του Πανευρωπαϊκού Διακρατικού Προγράμματος << Αρχιμήδης ΙΙΙ >>, που ενεκρίθη από τις Βρυξέλλες, και στο οποίο συμμετέχουν η Ελλάδα και η Εκκλησία της Ελλάδος δια του ΕΟΤ, η Κύπρος δια του Κ.Ο.Τ. , η Μάλτα δια του Δήμου ΤΑΧΙΣΒΙΣ και η Ιταλία με δύο Δήμους.
5. Η συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό UNESCO σε θέματα και προγράμματα αναπτύξεως της παγκοσμίου πολιτιστικής Κληρονομιάς.
6. Η σύγκλιση στην Ελλάδα, τέλος, στο έτος 2008 ενός Πανευρωπαϊκού διαχριστιανικού καταρχήν Συνεδρίου για την προβολή και συστηματική ανάπτυξη των προσκυνηματικών περιηγήσεων.
7. Η συνεργασία του Συν. Γραφείου με εναλλακτικές μορφές τουρισμού (Αγροτουρισμός – Συνεδριακός Τουρισμός κ.λπ.), με μεγάλους ταξιδιωτικούς πράκτορες και Γραφεία στην Ευρώπη κ.λπ.

Οι παραπάνω ενέργειες και πολυποίκιλες δραστηριότητες έγιναν και γίνονται με εντολή και ευλογία της Ι. Συνόδου υπό την πεπνυμένη καθοδήγηση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης κ. Χριστοδούλου.

Κλείνοντας την εισήγησή μου αυτή και αφού σας ευχαριστήσω θερμά για την συνεργασία αλλά και για την πρόσκληση συμμετοχής που μας απευθύνετε, θα ήθελα να επισημάνω στην αγάπη όλων μας, ότι ένα μέρος της ποιμαντικής και ιεραποστολικής παρουσίας και σύγχρονης φροντίδας της Ορθόδοξου Χριστιανικής Εκκλησίας μας σήμερα στην Ενωμένη Ευρώπη επαφίεται και στις προσκυνηματικές περιηγήσεις, μέσω των οποίων οι νέοι, και όχι μόνο αυτοί, βρίσκουν και αντλούν αγάπη και δύναμη από την πλούσια πνευματική παρακαταθήκη που γνωρίζουν. Τα προσκυνήματα και οι επισκέψεις σ' αυτά είναι εσωτερική ανάγκη του σημερινού ευρωπαϊού ανθρώπου, και το βλέπουμε στο ενδιαφέρον που δείχνει ο κόσμος μας σήμερα για την εναλλακτική αυτή πρόταση, που χρήζει συνεχούς και προσεκτικής αναπτύξεως από την πλευρά τόσο της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ελλάδος, όσο και της συνεργασίας των άλλων Χριστιανικών Εκκλησιών του κόσμου μας και στο θέμα αυτό.

Η Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία της Ελλάδος, μία σύγχρονη και δυναμική Χριστιανική Εκκλησία στην Ενωμένη Ευρώπη, και δια του Συν. Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, δείχνει το πόσο σπουδαίο θεωρεί σήμερα τον διάλογο των πολιτισμών με την έμπρακτη δυνατότητα που παρέχεται, δια των προσκυνημάτων. Δίδεται έτσι η μοναδική ευκαιρία να δείξουμε το πώς και που Εκείνη, η Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία μας, διαφοροποιείται από τα άλλα θρησκευόμενα και πιστεύματα και ποιες είναι οι προτάσεις Της πάνω στα σύγχρονα θέματα που απασχολούν τους ανθρώπους μας σήμερα.

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, ένας χαρισματικός Ηγέτης και μία προσωπικότητα με ευρωπαϊκό προφίλ και ανοικτούς τους ορίζοντες της σκέψεως και της επικοινωνίας, αλλά και με πολλή αγάπη προς όλους τους χριστιανούς και τις Χριστιανικές Εκκλησίες, συχνά μας τονίζει ότι : **«..... στις μέρες μας στην Ευρ. Ένωση παρατηρήθηκε το μοναδικό θετικό φαινόμενο της ενότητας όλων των χριστιανικών δυνάμεων στην ανατροπή του φαινομένου του εξοβελισμού του χριστιανισμού από τη ζωή των ευρωπαίων. Αυτή η ευκαιρία είναι μοναδική και πρέπει να αναδειχθούν όλα εκείνα τα στοιχεία που ενώνουν τους χριστιανούς, που ενώνουν τους χριστιανικούς λαούς της Ευρώπης.....»**.

Ο Θρησκευτικός Τουρισμός αποτελεί ένα τέτοιο στοιχείο ενότητας. Η Εκκλησία της Ελλάδος, όπως και όλες οι Χριστιανικές Εκκλησίες της Ευρώπης ζώντας καθημερινά τα νέα προβλήματα στην Ευρωπαϊκή κοινωνία προσπαθούν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις προσέγγισης των χριστιανών στους Ιερούς τόπους των.

Δημιουργούν δηλαδή και δια του τρόπου αυτού ήθος και σεβασμό ανάμεσα στον άνθρωπο και στον Θεό, στον άνθρωπο και στη φύση, στον άνθρωπο με το συνάνθρωπο του.

Με την ανάπτυξη λοιπόν αυτή, δημιουργούν συμπεριφορές όχι εξουσιαστικές αλλά αγαπητικές. Όχι προβληματικούς εθνικισμούς ή θρησκευτικούς φονταμεταλισμούς, αλλά ανοικτές και βιώσιμες χριστιανικές κοινωνίες. Οι χριστιανοί οφείλουμε να δίνουμε «λόγον περί της εν ημίν ελπίδος».

Η Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία μας βλέπει τον κόσμο μας και κυρίως τον άνθρωπο να περιέρχεται σε

κατάσταση πτώσης. Ταυτόχρονα βλέπει όμως τον άνθρωπο, αλλά και ολόκληρο τον κόσμο μας λουσμένο μέσα στην Ανάσταση του Χριστού. Αυτό το φως του Αναστημένου Κυρίου μας παρέχουν και προσφέρουν και τα ιερά χριστιανικά Προσκυνήματα. Προέκταση αυτής της Ανάστασης του Χριστού-Ανάστασης και του ανθρώπου πρέπει να αποτελέσουν οι ιεροαποδημίες και τα ιερά προσκυνήματα στις αρχές της τρίτης χιλιετίας μας στην Ενωμένη Ευρώπη, στις ορθόδοξες χώρες και στον κόσμο μας ολόκληρο. .

Σας ευχαριστώ